

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шлях. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРИЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці і Канаді,
Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехослова-
ччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Бос-
гарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.,
З інших країн 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друківні: 29-28.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Репорт у справі меншинної дебати.

Політична комісія Ліги прийняла в суботу репорт у справі меншинної дебати, яка відбулася в комісії.

Репорт широко обговорює дискусію над польським внесенням про генералізацію меншинних трактатів. На думку люксембурзького делегата Бежа, дискусія над внесенням мін. Бе-

жа була позитивна, бо дала змогу пізнати думку про доцільність поширення цієї системи. Репорт не подає ніяких внесень, що є доказом, що Ліга Націй безсилна в справі поширення трактатів на всі держави, тому, що кілька країн виступило проти такого поширення.

ЗБІЖЕВІ ПЕРЕГОВОРІМ Ж ПОЛЬЩЕЮ, НІМЕЧЧИНОЮ та СССР.

ВАРШАВА, ПАТ. 24. і 25. вересня були у Варшаві переговори між делегатами Польщі, Німеччини та СССР у справі улаштування виводу життя і життєвої муки. Парафували умову, на основі якої СССР приступає від 1. серпня до

польсько-німецької збіжжівної умови. У зв'язку з тим доповнили та поширили польсько-німецьку умову. Приступлення СССР обов'язуватиме від хвилини як уряд СССР її затвердить.

Літвінов у справі розбройної конференції.

ЖЕНЕВА, ПАТ. Ком. Літвінов переслав представникові Зборів Ліги Націй мін. Завдлерові листом, в якому делегація СССР просить пред-
ложити Зборам на найближчому планарному за-
сіданні таку резолюцію:

Збори Ліги висловлюють бажання, щоби Ра-
ді предложили репорт предсідника розбройної
конференції про стан праць цієї конференції, та
щоби Рада заявила в справі дальшої про-
цедури.

Новий протекторат В. Британії над Єгиптом?

ЛОНДОН, ПАТ. Єгипетський король Фуад
также заведував „Дейлі Геральд“ обгово-
рює свент. політичні наслідки. Може повстати
также положення, бо наслідник єгипетського
престолу Фарук має всього 14 літ, тому требаб

створити регенцію. Можливо, що В. Британія
муситиме переняти знову протекторат над Є-
гиптом, або треба буде вернутися до пар-
ламенту.

Труднощі з незалежністю Австрії.

Англієць часописи критично дивляться
на старання французької дипломатії для загар-
тування незалежності Австрії. Англієцьна
романська думка є проти того, щоби Англія
таким мішалося до гарантії, як теж була проти
того, щоби СССР дозволити до занадто великої
ролі в Женеві.

ти Англію та Францію для тексту конвенції, ар-
дагованого італійською делегацією, що гаранту-
вала незалежність Австрії. Це не вдалося, бо Ан-
глія не хоче давати зобов'язання на європей-
ському суходолі. Також Мала Антанта недовіряє
італійській ініціативі. На перешкоді є теж ю-
гославський спір, бо Югославія не хоче згоди-
тися на гегемонію Італії в наддунайській полосі.

Жидівська КОНФЕРЕНЦІЯ В НІМЕЧЧИНІ.

Жид. Тел. Аг. повідомляє, що 29. вересня,
перше від коли при владі в Німеччині є Гітлер,

відбудеться в Берліні краєва конференція ні-
мецької організації Гехалуцу.

Вальдемарас просить помилування.

Риські часописи повідомляють, що Вальде-
марас, який сидить у в'язниці за участь у черв-

невому перевороті зніс подання, щоби його
помилували.

Ліквідація Табору Нар. Революції.

Арештували дальших 10 членів нелегальної
організації Табору Нар. Революції. Їх буде пере-
судувати судді для справ надзвичайної ваги,

мабуть Демант. Ліквідація відбувається і на
провінції. Деяких арештованих увільняють, 25 за-
держать у в'язниці до розправи.

НОВА ПОЧТОВА ТАРИФА.

Знижка поштових, телеграфічних і телефонічних оплат.

З 1. жовтня входить у життя нова поштова
телеграфічна і телефонічна тарифа, що обни-
жує оплати. Оплата від пересилки краєвих за-
міських листів обнижена з 30 на 25 сот., за ко-
респондентку з 20 до 15 сот. Також у закордон-
ному обороті знижено оплату при листах із 60
на 55 сот., а крім того до Австрії, Мадящини,
Чехословаччини та Румунії з 50 на 45 сот. Ко-
респондентку до тих чотирьох держав з 30 на
25 сот. До інших країн із 35 на 30 сот.

Далі обнижать оплату за поручення в за-
кордонному обороті із 60 на 45 сот. Обнижу-
ють оплату й за перевіз летунської пошти, де
буде одностайна оплата: 10 сот. за перевіз ко-
респонденток, а для переказів або листів 20 сот.

Оплату за пересилку пакоч обнизили на 10
сот. у відношенні до дотеперішніх оплат. Далі
арчових пакетів увели 4 стрефи замість двох.
Поширено обсяг ваги з 10 до 20 кг., причому
устійливо дві скали ваги: від 10—15 кг. і від 15
до 20 кг.

Півищено максимум квот, які підлягають
пересилці почт. переказом із 2.000 зол. до 3.000

зол. Введено розрахункові перекази, які ви-
знають виплату дрібних належностей до 15
зол. передплатниками для видавців або адмі-
ністрацій часописів. Введено теж дрібні інка-
сові локальні поручення до 5 зол.

Телефонічна оплата обнижена на 10 проц.
Обнижено абонментові оплати, готівкові в у-
сіх год. абонаментових мережах і категоріях.
Знижено оплати за понадконтингентові розмо-
ви на держ. мережах з 10 на 8 сот., ведення роз-
мов на коротку віддал, причому оплата до 10
км. буде вносити 20 сот., до 15 км. 30 сот., до
20 км. 40 сот. Давніше вносили вони 60 сот.

У телеграфії ввели найменше змін, тому що
це дефіцитове підприємство. Всеж обнизили
осн. оплати при телеграмах із 50 сот. на 25 сот.,
так що телеграма з 10 словами коштуватиме
1.75 сот. замість 2.00 зол. Гратуляційні та кон-
доленційні телеграми матимуть теж обнижену
тарифу: замість 15 сот. від слова лише 5 сот.

Введено спеціальну радіофонічну оплату
для сел. Місячна оплата буде 1 зол. замість
3 зол.

Сойм полагоди́ть реформу Сусп. Обезпечень.

З Варшави повідомляють, що реформа су-
спільних обезпечень не полагоди́ть президент-
ським розпорядком. Справу цю передадуть сой-

мові та сенатом, які зійдуться восени на засі-
дання.

Якщо хочете причинитись до розвит-
ку українських установ, обезпечить негай-
но, а найдальше до 31. жовтня, дозволена
законом 1/2 частину вартості своїх будин-
ків в одиночному українському

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер“

у ЛЬВОВІ, вулиця РУСЬКА ч. 20.

Жде польської відповіді.

ПАРИЖ, ПАТ. У Женеві в четвер був застій
в дипломатичній акції. Пояснюють це тим, що
мін. Барту жде відповіді Польщі в справі про-
поновлення східного пакту та відповіді Італії та
Малой Антанти в справі Австрії.

Справа Сарцини.

ЖЕНЕВА, ПАТ. Бар. Альфонсі, як предсідник
комітету Ради Ліги для справ Сарци переговорю-
вав із німецьким послом із Берна Вайцсакером,
який шарочно приїхав із Женев. Вайцсакер упо-
важаний німецьким урядом переговорювати в
справі Сарцини. М. ін. радили в справі поліції в
Сарцині.

— Щоби дати змогу кожному купити му-
жеську гардеробу, як убрання, плаща, рагля-
ну, рішила фірма Віттельс, Львів, Рутівського
7, напроти катедри, дати кредит довгорочин-
цевий, але в таких цінах, за які продає товари
за готівку.
20/80 ?—3

КОНФРОНТАЦІЯ ЛІНДБЕРГА З УБИВНИКОМ ЙОГО ДИТИНИ.

З Ньюорку повідомляють: Конфронтація
Ліндберга з Гавтманом тривала ок. 10 хвилин.
Ліндберг хотів бачити в'язня так, щоби Гавт-
ман його не пізнав, тому наложив собі темні о-
куляри та насунув глибоку шапку на очі. Гавт-
ман був дуже наляканий, не знав, що довола
діється. Після конфронтації Гавтман знову
впевняє суддю, що він невинний.

Ньюорська поліція нашла в Гавтманові
гаражі цятки такі самі, як ті, що ними збито
дробину, якою парасники вляпили до Ліндбергової
хати.

Мундуркові матеріали найдешевше
купити у БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ
вул. Боїнів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

УБИВСТВО В ПОСПІШНОМУ ПОЇЗДІ.

У поспішному поїзді Париж-Вентіміаля пра-
відізді кондуктор найшов трупи двох пасажирів.
Поліція відцепила цей вагон. Стверджая,
що це трупи двох париських купців. Можливо,
що то було убивство і самогубство. Часописи
згадують цей випадок із ост. поліційним сканда-
лом у Лав.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Папа висловив призначення для Де Валери
за протилежницьку мову в Лізі, в якій жадав,
щоби Ліга домагалася гарантії реалі. свободи
в СССР.

— 6-та комісія заявила одноголосно за
приняттям Афганістану до Ліги Націй.

— У Лібаві спустили на воду перший литов-
ський корабель „Сметона“.

— Китайський уряд постановив вислати про-
тест до більшовицького та японського уряду про-
ти продажі ек-китайської залізниці.

ВЛОМ ДО ЦЕРКОВ.

СТАНІСЛАВІВ, ПАТ. У Косові невідомі
злодії вломилися до церкви, розчленили ксусу та
забрали ок. 20 зол. Опісля в церкві із Моска-
лівні викрали ок. 50 зол. і подерли 3 векселі. Опі-
сля мабуть ті самі злодії вломилися до костелу
на Москівці та викрали ок. 110 зол.

Організована гіпокризія.

(УП) Англійська газета „Morning Post“ з 17. 9. ц. р. містить цікаву редакційну статтю про Світі та намагання їх втягнути в Союз Народів. Подіємо її в перекладі.

„Широка трансакція втягнути Світі до Союзу Народів практично покинута. Принципу, яким мав би керуватись Союз, себто прилюдного обговорення справи і прийняття, в цьому випадку не додержано. Навпаки, процедура була підступна й тайна; ціль освачує засоби. Було вправді трохи опозиції серед малих держав, однак трохи тайного натиску старими випробованими методами — і ворожий голос відвернено, а маленькі Пилати обмили свої руки в тій самій мидинці, спасаючи свою совість тим, що здержалися від запрошення, якого вони в дійсності не одобрювали, але й не могли йому перешкодити. Швейцарія, стараючись очевидно підтримати свій женевський пансіон у приличному стані, протестувала завзято, але й те завзяття було деколи модульоване зі страху, щоб не образити головних опікунів. Де Вальера, що передше ніколи не пробував задовольнити Риму ворожим відношенням до Світі, Бельгія, Голландія, Польща, Португалія, Люксембург дали бодай негативний вислів своїм побоюваннями. Аргентина й Панама здержалися з сорому, з якого більш втаємничені потуги старали себе отрясти. Однак 30 держав підписало запрошення до Світі, яке останні рішили прийняти. Стали прийняти засоби обережності, дістаючи запевнення, що там не будуть порушувати ретроспективно деяких неприемних питань. Вся решта є тільки церемоніальним ораторством, штурком, якою Союз відзначається.

Та всеж таки є там одна маленька трансакція, яку треба було перевести, ще заки новонаприбутого впустили в середину. Колиб Світі були стали членом Ради ще перед вибором президента, то згідно з поазбучним порядком цей уряд припав би совітському делегатові. Тому справа президента буде вирішена завтра і цього самого дня Світі будуть допущені на збори, а відтак до Ради. Після цього трансакція буде вже в цілому покинута. Її переведено саме в часі, коли парламент є на закатах, але ми можемо певно сказати, що проти цього є глибоке почуття в цьому краї. В деяких випадках воно навіть було дуже виразно підкреслене. Всеж таки ми дещо розчаровані, тому що в тих випадках, в яких це справедливе обурення по-

винно було бути найсильніше, воно було найслабше. Архієпископ з Кантербері справді не мовчав зовсім, коли йшло про терпіння посестрині церкви і щойно кілька днів тому його світлість сказав дещо зі страшною правдою про світлість виклианий голод на Уколіні, внаслідок чого загинули мільйони людей. Однак він архієпископ з Кантербері, ні його брат з Йорку не рішилися видати в цій справі прилюдного заклику. Ми заперечуємо, що Вайконт Сісел є думки, що релігія і мораль не мають з тим нічого спільного. Виходить так, що в Союзі Народів і в його оточенні народилася нова релігія і моральність.

Та в самому часі ми побачимо, чи Світі відвинуться до ідеалів Союзу Народів, чи мо-

ГАЛАНТЕРІЯ ЖІНОЧА: МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКИМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Портрет Ф-ма ЗІГМУНТ ЗАЛЕСКИМ вул. Воїнів. Ч. 4 1/78

же Союз скотиться до анархії, лютуючи на собі нового союзника, чи тільки викликає до ві непорозуміння... Це історичне, що Світі піддержують терор в Індії і на північно-західній границі, а в Москві є навіть спеціальні школи, де деяких британських підданців вивчають внутрішніх справ дістав гарантію, що ця праця не буде, а коли дістав, то чи він вірить в неї? Коли ні, то на основі якого досвіду і здорового розуму — абстрагуючи від моральності релігії — може він надіятися, що з провітті Росії може вийти щось путнього?

ЯК ВИ НАС ОБМАНУЛИ...

Отвертий лист до Володимира Винниченка.

У відповідь на брошуру „За яку Україну“.

(Докінчення.)

Цікавивав я Вашу зелененьку брошуру на жито і шукав, що в ній присвячено тим, зпід стріх яких ми вийшли, відшукуючи у Вас селянської душі. Все, що до цього питання аналізов — аводиться до одного речення, до того маленького, що і в дні повертатися обличчям до землі. Мені пригадався Іван Барильченко, який одобув собі роботу на землі („Суєта“ Тобілевича) і став потім великим артистом. Витративши всі свої сили на сцені, він рішив знову повернутися до тоїж самої цілющої матері землі („Житеське Море“ Тобілевича). Так воно, коли не завжди, не з кожною селянською душею буває, — з багатьма стається, як із тим Іваном. З тогож, що Ви рішили повернутися до землі, я зробив собі висновок, що всеж у Вас душа селянська. Тому то я гадав, що ми скорше порозуміємося. От тільки на превеликий мій жалі, я не знайшов у Вашій пановій брошурці ніякої згадки про наше селянство, яке там, на тому широкому степу. А не згадувати сьогодні про нього, оминати, по мому просто гріх. Вам же певне відомо не менше, як мені, що на Україні загинуло від голоду за останніх кілька років мільйон не буржуїв (яких ми раніш приборнали), а білого нашого селянського люду. З України безперестанку забирають в сотнях тисяч лєпр і

відправляють на холодні, голодні муні та торжанські роботи на Соловки та Сибір. На олах України живуть голодні тілі людей. А Ви, що на це селянський син? „А не віддати Україну від СООР!“ І це тільки всього замість того, щоби розкривати перед світом страшну правду і боротися проти руйнівних українських села! А Ви ж письменник з почуттям людської горі! Чому ж не чути від Вас того, що почу у свій час світ від Л. Толстого: „Не маю мотати“! І кожде Ваше слово в цей час мусіло буть проняте динамічною силою, протестом проти того нечуваного насильства, яке там діється від Вашим народом. І я гадаю, що Ви найкраще розумієте всю трагедію нашого селянина саме тепер, коли раніш того не хотіли знати. Уявіть тільки собі, що ось вже Ви на своєму прикладі власними силами шматочку землі одобули необхідний собі засіб на прожиття до нового врожаю, а до Вас по тій тяжкій праці приходять тежесті й все до останнього зерна забирають. Щоб Ви, письменник, 100-відсот. комуніст, не скакали? І тепер перенесіться у мільйон наших селянських душ, у яких не тільки все позабирало, а ще й із хат повитаняли. А тібам ті наші селяни мають менше право на життя, як великі письменники та ідейні комуністи? І скажіть нам, Ви

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 29. ВЕРЕСНЯ 1934.

Д-Р ГР. ДМИТРІВ.

3)

САМООСВІТНІ КРУЖКИ УЧНІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В РОГАТИНІ В Р. 1909—1914.

III.

Кружковці на еміграції. Підсумки самоврядування. Кольпартіа „Життя“. Часопис „Відгук“. „Наукова Читальня“ та її „Вістник“.

З кінцем шкільного року багато кружковців дістало свідомство відходу. Багато виключили підчас шкільного року. Недаром називали кружковців цей рік „роком еміграції“. Більшість кружковців опинилася у Львові. Вийшов туди і Палашук. Однак не пірвав він звязку з гімназією, аів живе дисидування з товаришами, відтворював із листів життя в гімназії та містив дописи. Дописи або сам комбінував або доповняв допис якогось рогатинського товариша. Львів саме був ґрунтом для нього, тут міг він себе проявити і виявити свій публіцистичний й організаційний хист.

Дир. Галушинський запровадив у гімназії „самоврядування“. Кожна класа мала свій провід, своє судівництво, вибирав парламентарним способом. Кожна класа мала свою касу ошадності, свого касієра, який що дня збирав сотикові ошадності, вписував у свою книгу і в шкільну книжечку учня. Ошадності віддавали щомісяця до Української Каси, де вони процентувалися. Ошадності з відсотками міг вибрати собі кожний учень, коли покінчить гімназію, виключать його або перейде до іншої гімназії. По укінченні гімназії, після матури, могли мати учні свій власний заощаджений капітал.

Самоврядування мало виховувати до самодіяльності, бути підготовою до громадського життя. Це була „шкільна держава“, практикована в Америці. Самоуправа була пешеною дитиною дир. Галушинського, якою захоплювався. В неї вірив і її любив.

Мала самоуправа й віденні сторони. За провід у класах йшла між поодинокими групами боротьба. Нераз був суд далеко строгіший, як кара професора. Від кари професора можна було викритися, міг він її подарувати, від суду ні. Коли хто з суддів мав звист з товариша, то карав його безпощадно. Професорам залишили ту саму компетенцію що передтим, так, що значіння суду було ілюзоричне. Безумовно, що самоврядування було великим кроком уперед у виховних методах Галичини. Учні вчилися давати собі раду, виіти собою ряди. Палашук помітив всі ті недостаті самоуправи. Свої цілі спостереження помітив він у „Житті“ п. н. „Звіт укр. прив. гімназії в Рогатині. (На маргінесі звіту)“.

Ідеї, думки, прамування, зроджені в кружках, ширили кружковці серед товаришів тих гімназій, де вони опинилися. Олекса Шумний опинився в гімназії в Копичинцях. Писав, що товариші в гімназії нічого не знають про Драгоманівські організації, про їх орган „Життя“. Прохав вислати йому кілька примірників „Життя“, щоби розпродати між товаришами.

Дир. Галушинський надзвичайно ліберально ставився до молодечих поривів. Знав він про існування кружків, потурав їм, не давав по собі пізнати, що знає про їх діяльність. Хоч „Життя“ ставилося критично до гімназії, містило не дуже то прихильні дописи, дозволяло масово кольпартувати „Життя“. В гімназії розходилося понад 100 примірників.

„Життя“ мало аж надто багато теоретичних розвідок, мало було актуального матеріалу. Д-р Данилович містив у ньому свій суспільно-економічний нарис п. н. „Праця“. Кілька чисел з черги займали листи Кареева про самоосвіту до молоді, що вийшли опісля окремою відбиткою. „Життя“ виступило проти перебільшеного плакування спорту.

Такий спосіб редагування „Життя“ викликав незадоволення серед деякої частини молоді, що почала видавати свій журнал „Відгук“. Були вони боевим органом. Містили багато актуального матеріалу. „Відгук“ були наставде-

ні на війну. Війна за плечима, отже робім приготування, бо в ній може рішитися наша доля. Видавав „Відгук“ мабуть Чмола.

„Життя“ мусіло під впливом свого конкурента змінити спосіб редагування. Рогатинська гімназія досягла небувалого числа учнів: понад 700. В розвитку „Наукової Читальні“ відчували недостаток кружковців. Залишилось їх небагато, ледви 10. Належали вони до найкращих одиниць в читальні. Учень VII. кл. Бойко М. дав почин видавати власний часопис для учнів гімназії під назвою „Вістник Наукової Читальні“. Дир. Галушинський дав дозвіл на видавання під тою умовиною, що кожну статтю перед друком перегляне він або професор, залежно з якої ділянки вона буде. Часопис літографовано в літографічному заведенні Андерчина в 200 пр. по 40 сторін. Кожна ділянка мала свою редакцію. Більш Д. містив поезії, новелі. Поезії були в дусі Карманського, плаксиві, сентиментальні. От зразок п. н. „Дісна“:

Розатріться, рани серця,
Ти виходиш все сумною
І летиш на крилах смутку
З невимовною тоскою.

В новелі „Не буде з нього генія“ змальовано перецуклений тип молодця, з хворобливими амбіціями стати генієм.

Найбільше матеріалу давав Бальо, що писав під різними псевдонімами, як: Грищенко, Грім, Огонь. Студіював Сореля, з якого деякі виїмки помістив в часописі. Був він референтом російської літератури. Бойко М. з Вілком Д. писали хроніку життя „Наукової Читальні“. Вербний Іван писав про пласт.

Опращування тем нерівне. Були цимі статті, яких і тепер не посоромится би неолон лєктор. У деяких вражало захоплення, молодечий порив, змагання до правди й краси. Остатке число вийшло перед війною.

Так закінчився найкращий період у розвитку гімназії і самоосвітніх кружків.

шим колишнім авоїчниками, якими оманами, якими ідеями, якими теоретичними міркуваннями можна оправдати ті злочини, які творять так звані комуністи на Україні? Якими обіцянками можна оправдати ті мільйонні жертви, які принесли наші білі та темні люди, що пропнулися тільки в тому, що хотіли жити й працювати на своїх шматочках землі, як то й Ви обираєтеся робити? Може скажете, що Ви того й не оправдуєте. Мало! Прикривати злочин — це злочин. А Ви пером своїм прикриваєте тих злочинців. Хібаж на те родила нас земля херсонська? Ми маємо і без того досить на собі — мусимо пам'ятати, що й на нас паде частина зли за ту революцію, яка повернулася у погібель для нашого селянського люду. І за нами мусять бродити мільйони примар, від невинно загинулих за зли тої революції. Справу треба ставити конкретно і ясно, як ратувати — „у недалекому, застрішеному, майбутньому“ — наш народ селянський. Прима-ра голоду не зникає в Україні, а шораз більше та більше повисає над нею. І не підтримувати треба своїми теоретичними міркуваннями тих хатів, які до того довели, а боротися, боротися з ними, нищити в коріні й саму їхню систему, ра-ди якої і в ім'я ніби якої зони знищують наш народ. Треба його ратувати, поки ще цілком не пізно!

А Ви, оми селянина, письменника, замість того, щоб криком кричати на цілий світ проти тих гнобителів, проти того жаху, що вони утвори-

ли на Україні, закінчуєте Вашу брошуру „За яку Україну“ бравурним патосом. Барабанний біт на полі полеліх!... Хто має стояти „за Укра-їну радянську соціалістичну“ — не відокрем-ляючи від Москви: — голодне посмоглове се-ліство, винищене саме тою системою? Ті, яки-ми понабивали являниці. Сотні тисяч вивезених на каторгу? Українські воїни, які розпоршені по московських частинах на Сибірі? Рештки неблаго-їтої стероризованої інтелігенції? Всі ті, перерахо-вані мною складаються в українських трудових мас. Та й деж вешті та Радянська Україна, які ради на ній радять?.. І колиб Ви їм могли поста-вити запит: „За яку Україну?“ а вони могли відповісти, що мені не треба Вас за-певняти, що вониб відповіли. Вашими старими словами: „Москалі всіх мастей однакові, а тому ще раз і нагадати: За обов'язання Самостійної Української Народної Республіки!“ Тоді по-Ваші слова, кіпцеві „За яку Україну?“.. Не шкодуйте нічого, будуйте й з людьми завітним і захищайте її від ворогів тужителівських і „своїх“ — всіми засобами, всією кров'ю своєю, всім здо-ров'ям, всім життям своїм!“ — прибалбали ваги і буліб на своєму місці...

У Воєні, надія, що український народ визна-литься ще й цього московсько-комуністичного ярма і від таких доразників, як Ви.

Прага, вересень 1934. р.

Ф. Мелешко.

ПРАВНІ ІНФОРМАЦІЇ.

Нова податкова ординація.

Вже за кілька днів, бо від 1. жовтня ц. р. обов'язуватиме закон про нову податкову ординацію (Д. З. ч. 39 з 15. березня 1934 р. поз. 346).

Новий закон подає приписи, як визна-чати податки: 1) ґрунтовий, 2) від нерухо-мостей по містах і деяких будинків по селах, 3) від помешкань, 4) від будівельних площ, 5) від електричної енергії, 6) промисловий, 7) дохо-довий, 8) надзвичайний від деяких професій-них заробітків, 9) військовий, який визначають скарбові уряди у формі додатку від доходо-вого податку і 10) від капіталів та рент.

Далі закон нормує визначування додатків, нагаданих не тільки до державних, але теж до самоврядних податків (статті 1 і 2 § 1).

Новий закон узгоджує поведінку скарбових урядів при визначуванні вищезгаданих подат-ків і додатків до них на засади безліч дотеперіш-ніх законів, і виконних розпорядків, які норму-вали кожний податок окрема. І в узагальнені цих різнородних законів полягає ціла суть но-вої податкової ординації. Однак ще дотепер не появилася виконний розпорядок до тієї ордина-ції, хоча вже за кілька днів закон буде обов'язу-вати. Негайно по оголошенні виконного розпо-рядку обговоримо ці важливі постанови в кіль-кох статтях.

ЯКА ВЛАДА ВИЗНАЧУЄ ПОДАТКИ.

Визначені податки визначають скарбові у-ряди. Від рішень цих урядів прислугує подат-никам відклик до відкличних комісій, які уря-дують при скарбових палатах. Деякі податки визначають безпосередньо не скарбові уряди, але скарбові палати. І тоді другою інстанцією, яка поладує відклики є міністер скарбу.

СКАРГИ НА РІШЕННЯ.

Від рішень відкличних комісій можуть плат-ники і провідники відкличної комісії внести ска-ргу до Найвищого Адміністративного Трибуналу.

На інші рішення II. інстанції себто скарбо-вої палати або міністра скарбу може внести скаргу до Найвищого Адміністративного Трибу-налу вже тільки членики (стаття 124).

УРЯДОВА ТАЄМНИЦЯ.

Урядовці та інші службовики скарбових урядів повинні заховати в тайні всі відклики про

маєтковий стан та доходи платників та інших осіб, коли довідалися при виконуванні своїх службових обов'язків. Збереження мовчанки в таких справах обов'язує теж урядовців і служ-бовиків по відході на емеритурі.

Руїна хліборобства.

ДЕКІЛЬКА СТАТИСТИЧНИХ ЦИФР.

Агенція „Всхуд“ повідомляє: Задовження дрібних хліборобів на господар-ствах до 50 гектарів припадало в 1933 р. пере-річно 393 зол. на один гектар.

З тієї ж квоти 23,1 проц. припадає на купно землі: 19 проц. на господарські будинки, а 12,8 проц. на сільські довгів і податків. Про решту 45,1 проц. себто майже половину довгів статисти-чний уряд не відає далі, ніж їх вжили хлібороби. Однак отримав безробіття на селі та вчислення до тієї групи карловатих і малосемельних гос-подарств промовляють за тим, що майже поло-вину довгів селянство затигнуло на прохар-чування.

ЛИХВАРСТВО НА СЕЛІ.

Далі статистичні цифри говорять самі за себе такою проречистою мовою: Дрібні хліboro-би платили в 1933 р. за одну чверть свою довгів (26,4 проц.) нормальні відсотки, себто найвище 12 проц. річно, а рідко теж діставали безвідсоткові позички. Зато більше ніж від од-ної третьої, бо від 37,1 проц. своїх довгів плати-ли лихварський відсоток.

ЗАДОВЖЕННЯ КОЛЬОНІСТІВ.

Ці самі статистичні дані вказують, що за-довження осадників, які осіли головю на наших землях, майже вдвоє вище ніж селянства і дій-шло в 1933 р. до 785 зол. Дотого осадники були в кращому положенні, бо майже дві третини довгів затигнули в державним ріллям банку і не платять лихварських відсотків.

ПОЛЕКШІ ДЛЯ ХЛІБОРОБІВ.

Кружляють вперто вістки, що вже в жовтні появляться закони в полекшах для хліboro-бів. На гіпотечні довгів буде мабуть мораторій. Нові закони обов'язуватимуть вже від 1. листо-пада ц. р.

ЗА ЗНИЖКОЮ КОМІРНОГО.

Організації урядовців, суддів та учителів підготовляють акцію за знижкою комірного. Довгів за комірне доходять до 9 мільйонів зо-лотих. Більшість довгів припадає на урядовців, суддів та учительство по більших і промисло-вих містах, де комірне дуже високе.

Переведена анкета вказує, що пересічно припадає на одного державного урядовця 1.480 зол. довгу.

На урядовця припадає 1.600 зол. а на уря-довця 930 зол. довгу. Більшість довгів урядов-ців походить з купна всяких товарів на сплати. Тому професійні організації поширюють між у-рядовцями думку, щоб вони заплатали само-допомогою мас. („Всхуд“).

ВЖЕ надійшли до Галицького Ма-газину Новин, Галицька 13, найновіші матеріали на сезон осінній і зи-мовий — по цінах найнижчих.

3 наших літниць.

У Делятині, гарній гірській місцевості, при-званій за кліматичну, існує від 33—34 літ ку-пелове заведення. Це заведення улаштоване по європейськи, має солінові купелі знамениті та інгаляторію, бракує тільки лікарського падоуру.

Заведення знає добре від його засновни, від 34 літ. На власні очі бачив я хорих, що при-їжджали сюди з кудами на ногах, а по 5—6 тиж-невим лікуванні ходили без палиць. Знаю також таких, що кашляли, захриплих, які шукали тут полекші. Ці люди після 2—3 літ лікування со-лянковими, живильними та йодовими інгаляціями верталися домі здорові.

Заведення є власністю делятинського магі-страту: виарядовує його п. Чаплинська і веде зразково. Однак є інші поважні хоби цього за-ведення. Збудовано його під самим містечком при головним тракті Станиславів і Колочина—Ворохта у вузькій подовгастій аворі між дво-ма досить високими і стрімкими горами так, що в часі дощевих опадів вода спливає відліну. Між містечком і заведенням на довжині 200 м. нема ніякого хідника, тому хорі з дощеві ді-мусять або бродити по болоті, або на таку не-значну віддалі наймати фіякра. Нема тут такої буквально ніякої приємності для лікувальні, а прецінь привоють вони сюди багато грошей... Навіть перейти нема де. Хіба головною доро-гою, по якій заординовані лікарями проходи не-можливі. Порох не дає там відітхнути, а в дощ болото не дозволяє вийти з хати. Такі відносини

Щільніше опалить Вас НІВЕА

Крем: Зол. 0-40 до 2-60
Оайлок: Зол. 1-4, 2-13-30
Реберо Sp. Akc. w Poznaniu

відпихають людей від лікування та відпочинку в Делятині. Шукають вони інших, щодя якості далеко менше доцільних заведень, де можуть ти дещо приємності, для хорих такої по-трібної.

Однак при добрій волі делятинського магі-страту недогоді можна би легко заборігти! За-ведення пересунути годі. Щоби притягнути людей, треба для добра міста якнайшорше зробити на коротенькій віддалі бодай хідник. Над самим за-веденням стоїть дуже гарний, чатинний ліс, по-перетинаний дорогами та ділками, чудовий те-рен на проходи. Але що з того? Цей ліс відділе-ний від заведення китайським муром. Між тим заведенням і близьким лісом треба магістрат-ським теремом повести на гору хідник серпенти-ною на янх 400 м. Без цього хідника, а будують його вже повних 33 роки, нема доступу до ліса і власне це зражує людей до Делятина. Сидіти 4, 5 або й 6 тижнів літньою порою в зачиненій кімнаті з зашленими перед пороком вікнами, це де можна назвати лікуванням. Що більше, до ліса веде дика стежка, така стрімка, що й лавдорівний людина лиш з трудом може туди вилізти і то лише в погніні зні! А як кого довз захопить у лісі, як це донедавна шодня трапа-лося, то треба вертатися бичими, на кілометри довгими стежками. Знаю людей, а до них і в бу-ду належати, що лише через недостатку ліса на проходи більше до Делятина не пойдуть...

Хтось подумає, що містечко Делятин не має змоги зробити на кількох метрів хідника до ліса? Цілий беріг, яким має йти хідник є влас-ністю делятинського магістрату, отже крім ро-боти не булоб ніяких інших витратів. Чи для та-кої незначної суми оплачується обезціквати своє ціле купелове заведення та інгаляторію? Думаю, що нова делятинська міська рада, а рад-ше посаджик п. Подольо, людина енергійна та підприємлива, довголітній заведник своїх попе-редників направить і побудує передовим хідник до ліса „Вільховець“ ще в цьому році і так при-чиниться до розбудови купелового та інгаляці-ного заведення, що в власність містечка.

Ніхто не обмежує Вашої особистої свободи. Можете підписати довільну сумність позички Рікші Школі. Кожна позичка по 25 зол

Сумні осінні та довгі зимові вечорі

весело перебудете, — якщо замовите собі „ЖОРНА“, сатирично-гумористичний журнал. „Жорна“ мелють двічі в тиждень. Ціна прим. 25 сот. Вишліть 1-50 зол. на адресу: „Жорна“ Львів, Ринок 10, а будете мати заплачено на один чертвирк. 5-5

З друкарні Вид. Спілки «Шко» Львів-Випок-10